

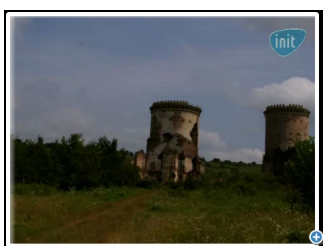
Červonogrodas

Červonogrodas – lietuviškai „Raudonoji pilis“ – pastatyta bene gražiausioje Lietuvos didžiosios kunigaikštystės vietoje.

VideoLightBox

Gallery generated by VideoLightBox.com

#videogallery a#videolb{display:none}

Ji stovi įspūdingame

kanjone, kuriuo teka Džurino upelis ir visai netoli pilies yra didžiausias Ukrainos krioklys. Kanjonas sudarytas iš raudonos geležingos uolienos, iš kurios pastatyta ir pati pilis. Todėl tiek pilis, tiek ir visa aplinka turi raudoną atspalvį, kuris ir nulėmė tokį vietovės pavadinimą. Kąkada Červonogrodas buvo vieno iš Podolės paviety centrų ir tikras miestas, 1448 m. gavęs net Magdeburgo teises. Červonogrodo miestas ir pilis buvo sunaikinti Antrojo pasaulinio karo metais. Dabar Ukrainos žemėlapyje nebėra net jo pavadinimo – orientuotis reikia pagal gretimą Nyrkovo vietovę. Buvusią Nyrkovo didybę mena tik pilies, netoli jos esantys XVII a. pradžioje statyti dominikonų vienuolyno griuvėsiai ir kai kurie kiti apleisti pastatai. Vietovės gyvybę palaiko tik šioje nuostabaus grožio vietoje įsikūrusi vaikų stovykla „Ramunėlė“. Dažnai teigiama, kad medinė pilis šioje vietoje buvo jau Kijevo Rusijos laikais, tačiau tikroji, iš rašytinių šaltinių žinoma Červonogrado istorija prasideda būtent Lietuvos laikais. Pirmąją medinę pilį čia pastatė kunigaikščiai Karijotaičiai – Gedimino sūnaus Karijoto sūnūs. Karijotaičiai gavo valdyti Podolę 1362 m., kai jų dėdė, Lietuvos didysis kunigaikštis Algirdas, Mėlynųjų Vandenių mūšyje sutriuškinęs totorius, perėmė iš jų Podolės valdymą. Kartais su Karijotaičiais siejama ir pirmosios mūrinės pilies statyba. Ar tai tiesa, neaišku, tačiau bet kuriuo atveju, senojoje piliavietėje stūksantys didingi pilies griuvėsiai mena jau vėlesnius laikus – XVII ir XIX amžių statybas. Karijotaičių valdžia Podolėje pasibaigė 1393 m., kuomet Vytautas išvyjo jam nepaklususį paskutinį Karijotaitį – Teodorą. Po to, iki 1399 m., Vakarų Podolę valdė Krokuvos vaivada Spitekas iš Melštino, pripažinęs savo vasalinę priklausomybę nuo Lietuvos. Jam žuvus Vorsklos mūšyje, Podolė trumpam atiteko maištingam Jogailos broliui Švitrigailai, tačiau 1402 m. šiam pabėgus pas kryžiuočius, ją ėmėsi administruoti Lenkija. 1411 m. pagal Vytauto ir Jogailos susitarimą Vakarų Podolė vėl grįžo į Lietuvos sudėtį. Svarbus administracinis centras Červonograde buvo ir Vytauto laikais ir vėliau, kuomet iškart po Vytauto mirties 1430 m. Vakarų Podolę užėmė Lenkija. XVII amžiaus pradžioje naują mūrinę pilį pastatė Lvovo kaštelionas

Mikalojus Danilovičius. Tai buvo keturkampė pilis su 4 kampiniais bokštais. Šalia tuo pačiu metu pastatyta ir mūrinė bažnyčia. 1820 m. naujas pilies savininkas Karolis Poninskis du iš 4 pilies bokštų nugriovė ir pilį perstatė į rūmus. Juos baigė statyti jo sūnus Kalikstas. Pilį supo 8 hektarų dydžio landsaftinis parkas. Vėliau pilis atiteko Liubomirskiems, kurie ją valdė iki Antrojo pasaulinio karo pradžios. Iki Pirmojo pasaulinio karo šie rūmai klestėjo, jų atvaizdas išliko piešiniuose ir nuotraukose. Pirmojo pasaulinio karo metu pilis nukentėjo, o galutinai pilis, kaip ir pats Červonogrado miestas, buvo sugriauta Antrojo pasaulinio karo metu, vykstant kovoms tarp ukrainiečių ir lenkų.

Podolės Skala

Pakeliui iš Červonogrado į Podolės Kamenecą – Vytauto laikų Podolės sostinę – Zbručo upelio pakrantėje stovi Podolės Skalos pilis, iš kurios šiandien išlikę romantiški griuvėsiai. Kiek aukščiau pilies tuo pačiu Zbručo upeliu ėjo Lietuvos ir Lenkijos siena – tiksliau, vakarinė Vakarų Podolės siena. Zbručo pavadinimą gal kam jau teko girdėti, nes jį išgarsino vadinamasis Zbručo stabas, rastas 1848 metais šio upelio vagoje. Akmeninis stabas vaizduoja keturveidį slavų dievą, kuris tapatinamas su pas vakarų slavus žinomu Sventovitu. X a. pabaigoje, Rusios krikšto metu, griauant Bogito šventyklą, jis buvo įmestas į Zbručo upelį. Tuo metu dar niekas nežinojo, kad šis upelis taps Lietuvos ir Lenkijos siena, o šis stabas pasidarys tarsi niekam nežinomu jos sargybinu. Zbručo stabo kopijas galima pamatyti ne viename slavų šalių – Ukrainos, Baltarusijos, Rusijos – muziejuje, o originalas saugomas Krokuvoje. Tačiau grįžkime prie to paties Zbručo upelio pakrantėje stovinčios lietuviškos Podolės Skalos pilies. Ją, kaip ir daugelį kitų Podolės pilių įkūrė kunigaikščiai Karijotaičiai, po 1362 metų tapę Podolės valdovais. Lietuviškoji pilies istorija panaši, kaip ir visos Vakarų Podolės: Karijotaičiai ją valdo iki 1393 m., paskui ji pereina Spitekui iš Melštino ir Švitrigailai, 1411 m. ji atitenka Vytautui, po jo mirties pilį su visa Vakarų Podole skubiai užgrobia Lenkija. Apie pilį išaugusiam miestui 1440 m. suteikta savivalda pagal Magdeburgo teisę. 1515 m. pilis tapo lenkų didikų Lianckoronskių nuosavybe. Pirmasis iš jų – Kameneco seniūnas Stanislovas Lianckoronskis pilį gerokai perstatė. Pilis pastatyta iš uolos, ant kurios stovi, nuoskalų, taigi, tarsi išauga iš uolos. Tai, kad Podolė – uolų kraštas, padėjo statyti čia mūrines pilies. Pats pilies pavadinimas „Skala“ reiškia „uola“. XVI-XVII a. pilį puldinėjo moladavai, kazokai, totoriai ir turkai. XVIII a. pradžioje Adamas Tarla pilies aikštelėje pasistatė ištaigingus rūmus – vis iš tos pačios uolos nuoskalų. XIX a. pradžioje pilis buvo apgriauta ir nebeatstatyta. Iki mūsų laikų išliko keturių aukštų Parako bokšto griuvėsiai, pilies mūrų ir dviejų aukštų rūmų griuvėsiai. Parako bokštas saugojo pilį iš lengviausiai prienamos aukštumos pusės. Šalia jo buvo pilies vartai, į kuriuos galima buvo patekti tik per pakeliamąjį tiltą.